

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Янковий О.Г.

-
(підпис)
“ ”

2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:

**«ФАКТОРИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА»**
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки
та управління підприємництвом
Донєв Владислав Сергійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Кошельок Галина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Економічна сутність, склад і структура основних засобів підприємства	7
1.2 Відтворення, знос та амортизація основних виробничих засобів	18
1.3 Показники стану та ефективності використання основних засобів	30
Висновки до першого розділу	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	40
2.1. Характеристика стану ринку кабельної продукції та основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства	40
2.2. Аналіз динаміки, складу, структури та ефективності використання основних засобів підприємства	53
2.3. Факторний аналіз фондівдачі та фондорентабельності	70
Висновки до другого розділу	82
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	84
3.1. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства	84
3.2. Заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів підприємства	95
Висновки до третього розділу	98
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	102

ВСТУП

Актуальність теми. Роль основних засобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення в умовах ринкової економіки зумовлюють особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій, не вдаючись до закупівель нового устаткування. Управління основними фондами – це управлінська методологія, основною метою якої є підтримання робочої готовності виробничих активів за рахунок оптимізації технічного обслуговування, ремонтів, матеріально-технічного забезпечення та використання трудових ресурсів [9, с.25].

Ринкова система управління потребує більш оперативної та комплексної інформації щодо основних засобів. Практика підприємств свідчить, що облік основних засобів ще більш ускладнився. Існує ряд проблем, які негативно впливають на процес управління виробництвом і знижують ефективність використання основних засобів. Все це обумовлює актуальність теми дослідження.

Про актуальність даної проблеми свідчить наявність чисельних публікацій, таких авторів: Покропивного С.І., Савицької Т.В., Бабича В.В., Волкова О.І., Сафронова Н.А. та інших. Вони висловлювали різні, а іноді протилежні за своєю спрямованістю погляди, що зумовлює необхідність проведення подальших досліджень.

Вивчення основних засобів підприємства дуже важливе для аналізу на пошуку шляхів підвищення ефективності виробництва. Це дає можливість розраховувати показники та шляхи підвищення ефективності їхнього використання, прогнозувати необхідність залучення коштів для придбання нових основних засобів у зв'язку з фізичним зношенням наявних. Також у

результаті можна зробити припущення щодо їх домінуючої частки в загальній вартості активів і діяльності підприємства [38, с. 79].

Мета дослідження – визначення шляхів та резервів підвищення ефективності використання основних виробничих засобів на підприємстві ПАТ «Одескабаль». Це і обумовило виконання таких **завдань**:

- визначити суть основних засобів і показати їх роль в підвищенні ефективності їх використання;
- вивчити відтворення, знос та амортизація основних виробничих засобів;
- дослідити показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства;
- провести аналіз стану ринку кабельної продукції та основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства;
- проаналізувати динаміку, склад, структуру та ефективність основних засобів підприємства;
- провести факторний аналіз фондівдачі та фондорентабельності підприємства;
- визначити резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства;
- розробити заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Об'єктом дослідження є – процес визначення факторів і резервів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження є – теоретичні та практичні аспекти ефективності використання основних виробничих засобів ПАТ «Одескабель».

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися такі методи: монографічний (вивчення вітчизняного та світового досвіду визначення категорії «основні засоби»), абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення і формування висновків), системного аналізу (аналіз

економічного стану досліджуваного товариства), економіко-статистичний з використанням ЕОМ (при моделюванні ефективності використання основних засобів), SWOT- аналізу (при оцінці економічного стану та визначенні стратегічних напрямків розвитку підприємства) та інші.

Інформаційною базою дослідження для написання даної роботи стала статистична, фінансова та оперативна звітність підприємства, а також наукова вітчизняна література з досліджуваної проблеми; законодавчі та нормативно-правові акти України з питань оцінки ефективності використання основних засобів на підприємстві; наукові статті, опубліковані у вітчизняних і зарубіжних періодичних виданнях.

Елементи наукової новизни полягають у визначенні факторів і резервів, щодо підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві ПАТ «Одескабель».

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження можуть бути використані у діяльності ПАТ «Одескабель» для підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві.

Апробація результатів роботи. Головні положення і результати дослідження доповідалися автором і обговорювалися на II Міжвузівській науково-практичній конференції «Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку» (Одеса, 2018).

Публікації. Основні результати роботи викладено у матеріалах II міжвузівської науково-практичної конференції. «Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку».

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування) та 2 додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 107 сторінки комп'ютерного тексту, містить 24 таблиці та 15 рисунків.

У першому розділі роботи «Загальна характеристика основних засобів підприємства» систематизовано та узагальнено теоретичні питання визначення основних засобів, надано їх класифікація, вивчено відтворення, знос та амортизація основних засобів розглянуто, показники ефективності їх використання.

У другому розділі «Аналіз основних засобів ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» охарактеризований стан ринку кабельної продукції, проведено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Проаналізовано динаміка, склад, структура та ефективність використання основних засобів підприємства за допомогою аналітичних таблиць та діаграм, проведено факторний аналіз фондівдачі та фондорентабельності на підставі багатофакторної мультиплікативної моделі.

Третій розділ «Шляхи та резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства» присвячений основним напрямкам підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення матеріалів дослідження одержані такі наукові та практичні результати роботи відповідно до поставлених завдань.

1. У категоріальному апараті економічної літератури визначення основних засобів є найбільш дискусійним і неоднозначним. Про це свідчать протилежні тлумачення поняття «основних засобів» різними авторами в економічній літературі. Дослідження сутності основних засобів з урахуванням історичного аспекту розвитку проблеми довели, що основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або поставки товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних або соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання більше одного року. Також основні засоби є важливою і невід’ємною складовою процесу виробництва. Зокрема, через собівартість амортизаційні відрахування включаються в ціну продукції та повертаються на підприємство в складі виручки, з якої формують амортизаційні кошти цільового призначення для відтворення основних засобів.

2. Відтворення основних виробничих фондів – це процес безперервного їх оновлення. Розрізняють просте та розширене відтворення. Просте відтворення основних фондів здійснюється в тому самому обсязі, коли відбувається заміна окремих зношених частин основних фондів або заміна старого устаткування на аналогічне, тобто тоді, коли постійно відновлюється попередня виробнича потужність.

Розширене відтворення передбачає кількісне та якісне збільшення діючих основних фондів або придбання нових основних фондів, які забезпечують вищий рівень продуктивності устаткування. Розрізняють 2 види морального зносу: I роду та II роду. Основними методами нарахування амортизації є: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий.

3. Стан основних виробничих фондів характеризується такими показниками: 1) коефіцієнтом оновлення; 2) коефіцієнтом вибуття; 3) коефіцієнтом приросту; 4) коефіцієнтом зносу; 5) коефіцієнт придатності.

Ефективність використання основних засобів, а також забезпечення підприємства основними виробничими засобами характеризують показники: «фондомісткість», «фондоозброєність», «вартість основних засобів у майні підприємства», фондорентабельність. Показник «фондовіддачі» є одним із головних в аналізі діяльності підприємства, а його поступове збільшення є позитивним точки зору виробництва. Зворотнім показником фондівіддачі виступає фондомісткість, яка показує скільки засобів припадає на 1 грн. виробленої продукції. Фондорентабельність основних виробничих засобів визначає ступінь використання основних виробничих засобів. Показник фондоозброєності показує як персонал підприємства основними засобами.

4. В Україні кабельна галузь має позитивну динаміку розвитку. За інформацією УА «Укрелектрокабель», сучасна кабельна промисловість України репрезентована більше ніж 45 виробниками, що перевищує 80 % ринку України. У складних кризових умовах вітчизняні виробники користуються великим попитом на свою продукцію в порівнянні з іноземними товаровиробниками.

Аналіз основних техніко-економічних показників, наведених в таблиці, свідчить про достатньо високий рівень ефективності виробництва, але мають місце такі показники, що потребують поліпшення і швидкого реагування. Варто зазначити, що за період 2015-2017 рр. стан підприємства ПАТ «Одескабель» не був фінансово стійким. Розраховані показники свідчать про погіршення фінансового стану підприємства за три роки, про залежність ПАТ «Одескабель» від зовнішнього кредитування та інвестування, тобто про зниження фінансової стійкості підприємства.

Проведення SWOT-аналізу показало, що товариство має певні не тільки загрози для своєї діяльності, але і можливості, які можуть бути використані у майбутньому.

5 Рівень фондівіддачі у цілому за три останні роки зріс, навпаки знизилася фондоємність основних виробничих засобів. Зростання фондоозброєності в цілому обумовлено зростанням вартості основних засобів, при цьому збільшується чисельність персоналу підприємства. А значно знизилася з 51,2 % у 2015 році до 36,1 % у 2017 році.

Фондівіддача вважається провідним узагальнюючим показником ефективності використання основних засобів. Візуальний аналіз графіка на рис. показує тенденцію до загального зростання фондівіддачі основних засобів підприємства. Зростання фондівіддачі пояснюються тим, що підприємство збільшує виробництво продукції та поширює ринки збуту.

6. За допомогою факторного аналізу та використовуючи мультиплікативні моделі з'ясували, що на обсяг виробленої продукції впливають фондоозброєність і фондівіддача основних засобів. Дезагредована факторна модель фондорентабельності надала можливість з'ясувати позитивні та негативні фактори, що на неї впливають. В якості інструментального засобу моделювання використана стандартна офісна програма Microsoft Excel, за допомогою, якої проведений факторний аналіз.

7. Способи, методи, заходи, які сприяють реалізації, застосуванню у процесі виробництва резервів підвищення продуктивності та ефективності використання основних засобів є шляхами підвищення ефективності використання основних засобів. Під резервами розуміють невикористані можливості основних виробничих засобів. Фактори – це постійно діючі рушійні сили, обставини, умови, які впливають на рівень використання основних виробничих засобів.

8. Для підвищення ефективності використання основних виробничих засобів на підприємстві ПАТ «Одескабель» пропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів. Впровадження наведених заходів призведе до зростання показників, що характеризують ефективність і забезпеченість основними засобами підприємствами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
2. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия / И.А. Бланк – К., Ника-Центр, Эльга, 2003. – 448 с.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємств: навч. посіб. / І.М. Бойчик. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.
4. Бойчук І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. екон. спец. вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. / І.М. Бойчук, П.С. Харів, М.І. Хопчан, Ю.В. Піча. – Друге видання, виправлене і доповнене – К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 298 с.
5. Бондаренко О.О. Прогнозування питомої ваги джерел фінансування інвестицій в основний капітал / О.О. Бондаренко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 11. – С.7–9.
6. Геращенко І.О. Управління ефективністю використання основних засобів / І.О. Геращенко, О.А. Стрижко // Економіка і регіони Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків № 4 (53) 2015. – С. 23- 28
7. Господарський кодекс України № 436 – IV від 16.01.2003 Звід Кодексів Законів України. К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2007. – 800 с.
8. Готліб І.Г. Фактори підвищення ефективності використання основного капіталу на підприємствах хлібопекарської промисловості автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / І.Г. Готліб : Одеський державний економічний університет. – Одеса, 2006. – 20 с.
9. Грицишен Д.О. Моделювання процесу управління основними засобами будівельних підприємств на основі показників економічного аналізу / Грицишен Д.О., Бондарчук В.В. // ВІСНИК ЖДТУ. – 2015. – № 1 (71). – С. 305-320.

10. Гузенко О.П. Інвестиційна складова в аналітичній оцінці основного капіталу / О.П. Губенко // Економіка, фінанси, право. – 2006. – № 3. – С. 10 – 15.
11. Донеv В.С. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / Матеріали ІІ міжвузівської науково-практичної конференції [«Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку»]. (Одеса, , 04 квітня 2018 р.). Одеса ОФЕК КНТЕУ. – 88 с.
12. Дорогунцов С. Інвестиційне забезпечення відтворення основного капіталу в регіонах України / С. Дорогунцов, А. Федорищева // Регіональна економіка. – 2004. – № 3. – С. 159 –171.
13. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук С.Ф. Покропівного. –К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
14. Економіка та організація виробництва: Підручник / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
15. Економічний аналіз: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП „Рута”, 2003. – 680 с.
16. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А. / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с.
17. Економічний аналіз: Підручник/ Буряк П.Ю., Римар М.Т., Биць М.Т. та ін. Під заг. ред.. П.Ю. Буряка, М.В. Римаря – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 528 с.
18. Єгупов Ю.А. Удосконалення методики визначення виробничої потужності в контексті оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства / Ю.А. Єгупов // Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: Монографія // За заг. ред. О.Г. Янкового. – Одеса: Атлант, 2010. – С. 296 – 313.
19. Єфіменко Н.А. Теоретичні засади відтворювання якості основного капіталу підприємств / Н.А. Єфіменко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 5. – С. 74 –83.

20. Загородній А.Г. Фінансовий словник. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – 2-ге видання, виправлене та доповнене. – Львів: Видавництво “Центр Європи”, 1997. – 576с.
21. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>.
22. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. № 334/94 – ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>.
23. Зятковський І.В. Фінанси підприємств / навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Кондор, 2003. – 364 с.
24. Ілляшенко Т.О Знос як джерело оновлення, формування та використання основного капіталу та шляхи його покращення / Т.О Ілляшенко, Т.М. Лівацька // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2012. – № 1. – С. 136 – 143.
25. Ковальчук Н.О Аналіз стану основних засобів на підприємствах України / Ковальчук Н.О., Побіжан Т.А. // «Молодий вчений». – 2017. – № 10 (50). – С. 910-914.
26. Кошелек Г.В. Оценка показателей рентабельности / Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції для викладачів, аспірантів та молодих вчених [«Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи»]. (Одеса, 31 березня – 1 квітня 2011 р.). Одеса: ОНУ. – С. 244 – 247.
27. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
28. Крейдич І.М. Прогнозування прямих іноземних інвестицій та інвестицій в основний капітал / І.М. Крейди // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 12. – С.2 – 7.
29. Кузьмін О.Є. Економічна ефективність використання основних засобів підприємств / О.Є. Кузьмін // Збірник наукових праць Національного лісотехнічного університету України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/20_9/240

30. Лайко П.А. Фінанси підприємств: Підручник для студ. вузів / П.А. Лайко, М.В. Мних. – К.: Знання України, 2004. – 428 с.
31. Ларина К.Н. Сравнительная характеристика отдельных методических подходов к анализу основных средств и эффективности их использования / К.Н. Ларина, А.Ю. Карпунин // Международный журнал социальных и гуманитарных наук. – 2016. – Т. 5. №1. – С. 86-90.
32. Ларка М.І. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / Ларка М.І., Горжій Д.О. // Вісник НТУ «ХП». – 2013. – № 22 (995). – С. 38-33.
33. Лучко М. Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.
34. Маркова С. Обновление основного капитала промышленности как фактор экономического роста / С. Маркова // Вопросы экономики переходного периода. – 2011. – № 9. – С. 31– 38.
35. Математичні методи та моделі в економічних дослідженнях: монографія / за ред. В. М. Мацкул. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 184 с.
36. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: Конспект лекцій: навч. посіб. / Л.Г. Мельник, О.І. Карінцева. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 412 с.
37. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібн. – К.: Вища школа, 2003. – 278 с.
38. Мних Є.В., Економічний аналіз: підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 412 с.
39. Наказ Мінфіну від 07.02.2013 р. за № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_007
40. Никифоров А.Є. Вплив державної амортизаційної політики на оновлення основного капіталу інноваційних підприємств / А.Є. Никифоров, В.М. Дибя // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 67 –74.
41. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навч. закладів / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2002. – 592с.

42. Осипов В.И. Экономика предприятия: учебник / В.И. Осипов. – Одесса: МАЯК, 2005. – 720 с.
43. Офіційний сайт державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/20_9/240
44. Податковий кодекс України від 2.12.10 № 2756-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>.
45. Поддєрьогін А.М. Фінансовий стан та інвестиційна привабливість підприємств промисловості України / А.М. Поддєрьогін, А.В. Корнилюк // Економіка і регіон. ПолтНТУ. – 2009. – № 1 (20) – С. 94–100.
46. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підруч. / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 7-ме вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
47. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Подольська В.О., Яріш О.В. – К.: центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7. «Основні засоби: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>.
49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8. «Нематеріальні активи»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>.
50. Промисловість України у 2001-2015 роках. Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К.: 2016. – 304 с.
51. Рубан Л.О. Методичні засади використання динамічних моделей для аналізу ефективності використання основних засобів / Л.О. Рубан, Н.С. Лепейко // Вісник Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПИ”. – 2017. – № 24(1246). – С. 71-74 .
52. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 3 –тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
53. Самбурська Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств

- водопровідно-каналізаційного господарства): монографія / Н. І. Самбурська. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. – с. 289.
54. Семенова В.Г. Підвищення ефективності діяльності підприємства як основа його розвитку / В.Г. Семенова, І.М. Тарасюк // Ефективність реструктурованих господарських систем: проблеми і фактори підвищення: Монографія // За заг. ред. док. екон. наук, проф. В.І. Осипова. – Одеса: Атлант, 2008. – С. 129– 145.
55. Сідун В.А. Економіка підприємства: навч. посіб. [Вид. 2-ге, переб та доп.] / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 356 с.
56. Статистичний щорічник України за 2016 рік / Ред. Осауленко О.Г. – К.: http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publ5_u.htm
57. Теорія ймовірностей та математична статистика: навчальний посібник – Одеса, 2018. – 124 с.
58. Фінансово-економічний словник / [уклад. А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк]. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
59. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. / Ю.С. Цал-Цалко– К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
60. Шнипко А. Накопление основного капитала как фактор конкурентоспособности экономики / А. Шнипко // Экономика Украины. – 2010. – № 7. – С. 23 – 36.
61. Шнипко О.С. Модернізація основного капіталу – основи забезпечення конкурентоспроможності / О.С. Шнипко // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 1. – С. 61– 76.
62. Янковий В.О. Факторний аналіз прибутку м'ясопереробного підприємства / Г.В. Кошельок, В.О. Янковий // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. 2010. – № 3 (53). – С. 122-127.
63. Янковой А.Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: Учебное пособие / Янковой А.Г. – Одесса: ОНЭУ, ротاپринт, 2014. – 250 с.